

קלייט סי"ג) לענין קריאת התורה, דהתם שאני משום דלקריאה כזו אין שום שליכות אל סוג התפילה, ומצד עצמותה הרי סגיא באמת אפילו ברמיזה בעלמא (עיין ד"מ או"ח סי' קלי"ה סי"ח) אבל בשפכנו שיח לפני הקב"ה שאז יש לפרוט שם החולה, בהיות התפלה שלא בפניו (כמשי"ב המג"א ריש סי' קלי"ט בשם מהרי"ל), אם נכנה את שם אבי החולה בשם בדוי כזה (אחרי שאין בידינו לשנות שם האב כדברי הרא"ש בתשובותיו סוף כלל י"ז) הלא נהי' באותם הרגעים בכלל דוברי שקרים, שלא יכיננו חלילה לנגד עיניו ית"ש. ממילא באין ברירה הלא נהי' מוכרחים להבדיל חולה כזה מאחרים בשעה שנתפלל בעדו ברבים ולהזכירו על שם אמו כמו שמצינו בדברי רז"ל רב מרי בר רחל (עי' רש"י ב"מ ע"ג, ריש ע"ב) - אם כן הלא תהי' לתפילתנו תכונת הכרזה ברבים על חרפתו הגדולה, ואין זו אלא התקלסות פומבית, לכן כדי שלא לבייש חולה כזה תקנו קדמונינו ז"ל להזכיר את כולם רק על שם האם כדרך רז"ל בקודש לתקן תקנות שונות להשוות נקלה ונכבד בכדי שלא לבייש כהא דמס' תענית כ"ו, ב, ובמס' פסחים פ"ב, א.

אח"ח 1234567

שוב מצאתי שהמנהג מפורש בזהר הקודש פ"א לך לך סוף ד"ה וילך למסעיו ושמשמע שם להביא כעין הטעם הראשון הנ"ל עכ"ל עיני"ש.

ועיין בתשובת כתבי אש (להרב אברהם שטרן) (נדפס בסוף ספרו מסדר חילוקים ושיטות) ח"א סימן ו' וז"ל: בספרי ח"א הזכרתי שמות האנשים, אשר תמכו אותי בהדפסת ספרי לזכרון עולם, בשם פלוני בן פלונית על שם אמם, וכתב לי מר... הא משפחות לבית אבותם כתיב ולא לבית אמותם, וכמו שאין קורין לס"ת פלוני בן פלונית אלא בן פלוני כמו"כ מזכירין בספר. לענ"ד לא כן עמדי דלא בחנם הצדיקים קדמאי ובתראי המקבלים פסקאות ופדיונים שיתפללו על הנותן, תקנו לכתוב בקוויטעל פלוני בן פלונית, וכן כשלומדין משניות על הנפטר אומרים חיה"ר פלוני בן פלונית כי וודאי דאנן להלכה הולכין אחר הרום ולא חיישינן דלמא לאו אבוא הוא מי' כשנתפלל על החולה או נלמד על הנפטר צריכין להזכיר שמו הודאי בלי ספק דאפי' כשאר ענינים יש הרבה שיטות דהיכא דאפשר לברר מבררין, ואם אי'צ לסמוך על הרב בודאי עבדינן מרי"ש בתפילה על החולה ולימוד על הנפטר דצריך להזכיר שם החולה שלא בפניו וכן הנפטר שלעולם מקרא שלא בפניו, אם אפי' פ"א באלף אלפי אלפים באמת לאו אבוא הא אי'כ דברנו והתפללנו בשם שקר לפני הקב"ה והוא יודע מי הוא ממזר ואי'כ לא התפללנו ולמדנו על החולה ונפטר זה שרצינו להתפלל וללמוד בעדו וגם דברנו שקר, לכן נזכיר פלוני בן פלונית דודאי אמו היא וכלתי ספק לא נאמר שקר בתפלתנו בפרט בפקוח נפש ל"ע, בתר רוב, וכ"ז בתפילה ולימוד אבל בקריאת התורה אפי' לא הזכרנו שם העולה כלל נמי מהני ולי'ח שמא לאו אבוא הוא דאפי' לאו אבוא הוא

מה בכך ולכן קורין בן פלוני ע"כ עי"ש.

אמירת פסוק המתחיל ומסיים באותיות של שמו.

- (א) נכון לומר בכל יום פסוקים המתחילין ומסיימים באותיות של שמו (1).
- (ב) אנו מוסיפים לומר פסוקים אלו כמה פעמים ביום בסוף אלוקי נצור (2).
- (ג) גם אשה תאמר פסוקים המתחילים ומסיימים בשמה (3).
- (ד) כשמתפללין על חולה אומרים פסוקי תהילים המתחילין עם אותיות של שם החולה (4).

מקורות וציובנים:

1) עיין בפירוש רש"י מיכה (פרק ו' פסוק ט') עה"פ ותושי' יראה שמך (בסוגריים) וז"ל: מכאן שכל מי שאומר בכל יום מקרא המתחיל ומסיים כמו שמתחיל ומסיים שמו התורה מצילו מגיהנם, עכ"ל.

ועיין בספר משפט צדק הובא דבריו בקונטרס אחרון לספר טעמי המנהגים (עניני תפילה אות צ') וז"ל: בספר משפט צדק כתב בשם הסידור שחיבר המקובל הגדול מהור"ר הירץ זצללה"ה קבלה בידינו אשר פסוק המתחיל בשם איש דהיינו כמוני ששמו נפתלי נ' בראשו י' בסופו, והיינו פסוק "נדבות פי רצה נא ה' ומשפטיך למדינתי טוב להזכירו בדרך ההולך או עסק את עמיתו הן בלימוד הן בכל חפץ, עכ"ל.

2) בכמה וכמה סידורי תפילה נדפס בשם השליה הקדוש, סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין, לומר פסוק אחד מן התורה או מנביאים וכתובים קודם יהיו לרצון המתחיל בשמו ומסיים בשמו.

ועיין בליקוטי שיחות חלק י"ד עמוד 227 הובא דבריו בתשובת וביאורים לגדיל תורה (א, י), סימן מ"ב ובספר פסקי הלכה ומנהג עמוד כ' וז"ל: והשאלה: בפירש"י מיכה ו' ט' וז"ל: ותושי' יראה שמך מכאן שכל מי שאומר בכ"י מקרא המתחיל ומסיים כמו שמתחיל ומסיים שמו התורה מצילו מגיהנום עכ"ל. ושואל מהי כוונת רש"י בזה.

הכוונה בזה למנהג המובא בכמה סידורים - וכן הוא גם מנהג חב"ד - לומר בכ"י מקרא המתחיל וכו' כנ"ל. אלא שאנו מוסיפים על פירש"י הנ"ל ואומרים הפסוק בסוף אלקי נצור שבתפלה, היינו איזה פעמים בכ"י.

לע"ע מצאתי מנהג זה: בספר הזכירה ח"א, כסי' עבודת

ישראל לבער (גם לאשה;) סי' נהורא השלם ועוד, אבל לעי' לא מצאתנו בשליה ולא בסו"ס קיצור שלי'ה ובסי' יעביץ אף שיש מצוינים להם.

בבוגע למעשה שאלתי את פי' כ"ק מו"ח אדמו"ר (שליט"א) וא"ל אשר כשלמד והתחיל להתפלל, ציווהו כ"ק אדנ"ע, להבדיל בין החיים לחי החיים, שיאמר בסוף התפלה הפסוקים ה' יגמור בעדי גו' יוציאם מחשך גו' (אף שיש סי' רשום לשם יצחק: י"א סכותה גו' נשק) ואומרם בכל התפלות ובכל הימים. עכ"ל.

ועיין עוד במכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א משנת תשי"ב נדפס בגליון לסי' מ"ב בתשובת וביאורים הנ"ל וז"ל: כמה מהחסידים נהגו לומר לפני יהי רצון הפסוק השיך לשמם וכן הפסוק השיך לשם כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, עכ"ל.

ועיין בקיצור שלי'ה מאמר ענין שכר ועונש ד"ה שאלו את ר' אלעזר שמזכיר הענין שישכח אדם שמו בשעת הדין אבל אינו מזכיר שום דבר מענין לומר פסוק של שמו שלא ישכח, עי"ש.

ועיין ג"כ בספר אליה רבה (להרב אליה שפירא) סי' קכ"ב וז"ל: כתב ב"י טוב לומר פסוק א' מן התורה או מנביאים או מכתובים קודם שאמר יהיו לרצון המתחיל בשמו וסלים בשמו, ^{אוצר החכמה} עכ"ל.

ועיין בספר ארחות חיים (להרב נחמן כהנא) סימן קכ"ב אות קטן ד' וז"ל: כי בספר מאורי אור בחלק באר שבע דף ל"א ע"ב דמה שנהגו רוב המון ע"פ מחברים לומר פסוק מעין שמותיהם בר"ת וס"ת כיון שלא נזכר שלום בתלמוד ומדרשי רשכ"י ובשום קדמון הוי כהפסק שלא מענין תפלתו ומוטב לאמרו אחר עקירת רגלו קודם יה"ר וזכרון אחד לכולם. ^{אה"ח 1234567}

ועיין בספר כרם שלמה שכ' בשם הב"י דטוב לומר פסוק אחד מן התורה או מנביאים וכתובים קודם שאמר יהיו לרצון המתחיל בשמו וסלים בשמו עכ"ל. ואני יגעת' ולא מצאתי בבית יוסף כאן שום רמז מזה ואולי כוונתו על איזה ס"א. ובסידורי תפלה נדפס בשם שלי'ה סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין. לומר פסוק כנ"ל קודם יהיו לרצון, עכ"ל ספר ארחות חיים.

עיין קיצור שולחן ערוך סימן י"ח סעיף ט"ו. ובערוך השולחן סימן קכ"ב סעיף ח', ובספר טעמי המנהגים עניני תפילה אות צ' ובספר כף החיים סימן קכ"ב אות י"א, ובסידור צלותא דאברהם (להרב יעקב ורדיגר), עי"ש.

(3) עיין בלקו"ש הנ"ל, ובסידור צלותא דאברהם הנ"ל, ובסידור עבודת ישראל (ע"י יצחק בן ארי' יוסף דוב). ועוד.

(4) עיין בסוף ספר קיצור שלי'ה בסדר שינוי השם וז"ל:

שמעתי מחכם אחד ממדינות פולין מה שראה שפעם אחד ה' צרה גדולה בר מינן על העיר ואמר החכם שלהם שיאמר כל א' ואחד אותן פסוקי תהילים באותיות של שם אותה העיר ר"ל ע"ד משל אם העיר נקראת רוטינבורג יאמר הפסוקים שבתהילים שמתחילים באות רי"ש ואח"כ כל הפסוקים שמתחילים באות ט' וכן כולם והיא סגולה אמיתית בעזרת הא-ל יתברך ואמר אותו החכם שכן הוא קבלה בידו ממקובל גדול שזה סגולה לכל הצרות שלא יבואו עכ"ל, עי"ש.

ואסיים בדברי ספר אז נדברו (להרב בנימין יהושע זילבר) ח"ד סימן מ"ה וז"ל: אשאל במה דנוהגים לומר בסוף שמו"ע פסוקים לשמות אנשים והוא ע"פ השלי"ה, אבל צ"ע למה אין זה הפסק דאסור להפסיק באלקי נצור זולת מה דמותר בק"ש, וסתם פסוקים לכאורה ליהוי הפסק, ובשלמא הנך פסוקים שהם דרך תפלות ובקשות נוחא דהלא רשאי להוסיף לבקש מה שירצה אבל כמה פסוקים אינם מעניין זה ולמה לא חשוב הפסק ע"ז מתרץ שם בתשובה וז"ל: כ"ת שליט"א בעצמו כבר הרגיש בגדר הדבר, כי אם כל האמירה היתה רק כשביל סגולה ה' צודק אבל נ"ל שהסגולה היא אם אומר בתור תפלה וגם פסוקים של שבח שם תפלה על זה, עכ"ל.

אוצר החכמה
אה"ח 1234567

הרב ישעי' זוסמא ווילנעוהלם
- ברוקלין נ.י. -

ה. במס' גיטין במשנה לה, ב, : התקין ר"ג הזקן שתהא נודרת ליתומים כו ועי' בפיהמ"ש להרמב"ם שיאסרו אותה לכל פירות שבעולם וכן כתב רש"י לה, א, בד"ה ונודרת כו' כל פירות. אבל בתוס' שם כתבו דלא גרסינן כל פירות, דאע"פ דהנדר חל ומלקין מיד, אבל סוף סוף לא תיאסר בפועל כל ימיו, ובמילא כה"ג אינה חוששת לעבור רק פ"א.

הנה לכאורה קשה קושית התוס' לפי שיטת רש"י והרמב"ם דלכאורה אינה חוששת ולמה גרסינן לפיהם כל פירות?

והנה אפשר לבאר (כמ"ש בחתם סופר) שרש"י והרמב"ם ס"ל שאפי' כשהיא עוברת פ"א היא חוששת. אבל זה דוחק מצד קושית התוס' בדף ל"ה, ב, ד"ה אבל).

ואפשר לבאר שיטת רש"י עפ"מ"ש בתשובות וביאורים ע' 14 שמבאר שם דאורי ואכו"ש תלוי בזה חיות האדם, ובהערה 1 שם מביא משינה דמלקין אותו וישן מיד, אי"כ לכאורה מבואר דזהו ג"כ מוכרח לחיותו, ומבאר דזה אינו דהפי' שם דכוודאי יישן דאי אפשר שלא יישן, אבל אינו מוכרח דבזה תלוי חיותו, משא"כ באכילה הנה שם להיפוך דאין הכרח שיאכל דאולי ירעב ע"ע כו' אלא דאם לא יאכל ימות אבל לא דבעל כרחו יאכל, וממשיך דע"פ חילוק זה אפשר להסביר הירושלמי (מובא בכ"מ

הל' שבועות פ"ה ה"כ) דשבועה שלא אוכל ז' ימים אינו אוכל לאלתר, דחלה השבועה לא כשינה דינן לאלתר, ולכאורה מהו הנפקים? אלא דשבועה שלא אינן ג' ימים אי האפשרות הוא בשינה גופא, ולכן אין חל הנדר בנוגע לפועל, משאיכ באכילה.

ולפי"ז אפשר לבאר שיטת רש"י דרש"י סב"ל שמת' אומרים מלקין אותו וינן לאלתר דווקא בשינה מצד סברא הנ"ל משאיכ באכילה אע"פ שאוסרת כל פירות אין אומרים דמכין אותה ותאכל לאלתר (אבל לפי הרמב"ם א"א לתרץ זה שהרמב"ם פוסק גם באכילה דמכין אותו ויאכל לאלתר).

ולפי"ז גם אפשר לתרץ קושית המהרש"א על התוס' שם ד"ה ונודרת ואוסרת עיין בגליון לז (קפו) סי' י"ד.

אברהם ווילשאנסקי

ח ס י ד ו ת

ה. בדרמ"צ מצות האמנת אלקות פ"ב מביא וז"ל: ...וע"ז נאמר דלית מחשבה תפיסא ב' ר"ל להכיר מהותו ממש שזה אינו מושג לשום נברא בעולם כדכתיב ופני לא יראו... עכ"ל.

ובהמשך האות מביא וז"ל: אלא שבהשגת מהות האלקות יהי' תענוג עצום ונפלא לאין קץ ותכלית כי הוא מקור התענוגים וזוהי מעלת הנביאים שנאמר בהם וירא אליו ה' וכו' ולע"ל יתגלה אלינו עכ"ל.

ולכאורה איך מתאים ענין זה עם הא דאמר שאינו מושג לשום נברא.

א.ו.

ש י ח ו ת

ו. בגליון לח (קפ"ז) הערה י"ד מבארים קבוצה מלומדי שיחות בשיחת ש"פ נשא סכ"ט בענין צמצום שאינו כפשוטו שקשה להסביר זה - כי קשה להבין איך שינן לומר שעצמותו ית' נמצא במקום אשפה, ולמטה מזה - בבית של ע"ז, ובמצא שם לגמרי בדיוק כמו שנמצא בקדו"ק. וז"ל: ...שהרי באם היתה הכוונה רק לעצמותו ית' שהוא נמצא למטה כמו למעלה אי"מ לכאורה; מהו הסתירה שהקב"ה נמצא במקום ע"ז, הרי הוא ית' נמצא שם לא במציאות נמצא ואינו נתפס בזה כלל כו', ואין אומרים שיש כביכול "יותר" מעצמות ית' בדבר שבקדושה מבשאר דברים, כ"א כל החילוקים הוא (לכאורה) בגילוי אלקות כו'.

ולכאורה אפ"ל עפ"י המבואר בלקו"ש ח"ה פ"י ויגש ע'

245 דבאם המשכת העצמות אינה יכולה להתגלות הרי זה הוכחה שאין כאן המשכת העצמות דהרי עצמותו ית' אינו מוגדר בגדר של העלם, ועדי"ז בענין הצמצום שבאם נאמר שבבית עי"ז אינו יכול להיות בגילוי אי"כ הוכחה שאין זה עצמות.

מאיר רפאל פרעגער
- תות"ל מאריסטאון -

ז. בהתוועדות דשי"פ נשא ש.ז. ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שכאשר מדברים אודות ענין הצמצום שלא כפשוטו, הילינו שהקב"ה נמצא בכל מקום ומקום, "מלא כל הארץ כבודו", אפילו במקום שאסור להרהר בו דברי תורה, הנה בדברי תורה אסור להרהר, אבל לחשוב אודות "עצמות ומהות" - מותר גם במקום זה, מכיון ששם נמצא "עצמות ומהות" שהרי "מלא כל הארץ כבודו", וא"כ הרי הוא מתייחד במחשבתו עם "עצמות ומהות"! סברא כזו היא סברא "פראית" ולא עלתה על דעת אף א'!... ואם במקום זה אסור להזכיר ולהרהר אודות שמות של הקב"ה, הרי עאכוי"כ שאסור להזכיר ולהרהר במקום זה אודות "עצמות ומהות", אליו ולא למדותיו! עי"כ.

(א) וצלה"ב - דהנה בהתוועדות דשי"פ בשלח תשמי"ב, על סיום דמס' שבת שמובאר שם מעשה שרבה בר רב הונא יתיב באוונא וקא משח לוי, אמר לוי אימר דאמרי רבנן מדידה דמצוה דלאו מצוה מי אמר, אמרי לוי מתעסק בעלמא אנאי, ועי"ז הקשה כ"ק אדי"ש "קלאץ קשיאי" - ההנהגה ד'מתעסק בעלמא' הוא (לכאורה) היפך "דבר משנה" - כל מעשיך יהיו לשם שמים, כי כאשר מעשיו הם "לשם שמים" אין זה באופן ד'מתעסק בעלמא' וביאר בהתוועדות שלאח"ז, שרבה בר רב הונא עשה פעולה זו "לשם שמים" - כדי שילמדו מזה דין בנוגע למעשה בפועל שבא שכאשר עושים את פעולת המדידה שלא בכוונה (למדוד), אלא באופן ד'מתעסק בעלמא' - הרי זה מותר, ומוכן בפשטות שמחשבתו של רבה בר רב הונא (כפעולה זו) שילמדו דין זה, אינה סותרת לענין ד'מתעסק בעלמא' פעולה ללא מחשבה וכוונה למדוד - כי האיסור דמדידה קשור למדוד דוקא, ולא עם מחשבה ד'לשם שמים' (ללמוד מזה דין מסוים). עי"כ,

עכ"פ, מובן מהני"ל, דכ"ק אדי"ש, ביאר דהנהגת רבה בר רב הונא, הי' מתאים להוראת חז"ל, "שכל מעשיך יהיו לשם שמים" אף שהיו באוונא דמיא - בית המרחץ, מקום שאסור להרהר בו דברי תורה (עיין בהנחה של התוועדות הני"ל התירוצ המובא בס' "יד אליהו").

א"כ, אינו מובן מהו הקושיא הני"ל ובהקדים: - דמבואר בכו"כ מקומות, הביאור ש"בכל מעשיך יהיו לשם שמים", ולאחרונה בהתוועדות דשי"פ שלח ש.ז. הוא - אז בשעת מעשה וואס ער ליגט אין "מעשיך", אין עניני הרשות, אין וועלכע